

Zorgen voor migrantenouderen Op weg naar een actieplan cultuursensitieve zorg

Ouderen met een migratieachtergrond hebben meer gezondheidsproblemen dan nodig is. Vaak weten ze de weg naar goede zorg niet te vinden. Huisartsen en andere zorgverleners doen hun best, maar hun oplossingen worden niet altijd begrepen of ter harte genomen. Samergo heeft het vraagstuk onderzocht en werkt nu samen met het veld aan een actieplan.

Monique Spierenburg, senioradviseur: "Als Samergo hebben we een verbindende rol in de eerste lijn. Daarom hebben we dit initiatief genomen. Huisartsen, wijkverpleegkundigen en thuiszorgmedewerkers lopen nu regelmatig tegen zorg- en communicatieproblemen op."

We weten al veel

In Rotterdam heeft 30% van de 65-plussers een migratieachtergrond, dat zijn ruim 30.000 personen. Deborah Bulten, werkstudent bij Samergo, en Monique Spierenburg spraken met stakeholders en zetten op een rij wat er al is. Een greep: NOOM (het landelijk netwerk voor oudere migranten) werkt aan een Leidraad Cultuurspecifieke zorg, met daarin een overzicht van het aanbod. Verder biedt Pharos veel cultuurgebonden informatie, ook in andere talen. De Hogeschool Rotterdam ontwikkelde een signalenkaart voor professionals en mantelzorgers om vergeetachtigheid en dementie bij migrantenouderen beter te herkennen. Zeer informatief is verder de website huisarts-migrant.nl. Daarnaast is inzichtelijk gemaakt welke voorzieningen er al zijn in de wijken van de regio Rotterdam.

Brug slaan

Hoe slaan we een brug tussen al deze kennis en informatie en degenen die het nodig hebben, namelijk de zorgprofessionals en de migrantenouderen zelf? Want dat is wat er moet gebeuren, zo blijkt uit de gesprekken met stakeholders. Er is veel onbekendheid over waar welke kennis te vinden is en ook ontbreekt er samenhang tussen de verschillende voorzieningen en instrumenten.

Actieplan

Samen met het veld gaat Samergo de komende maanden een vervolg geven aan het onderzoek met een actieplan cultuursensitieve zorg.

Downloaden

De presentaties van de onderzoeken kunt u downloaden op [samergo.nl](https://www.samergo.nl)

Hierin kunt u ook een overzicht terugvinden van wat er zoal aan kennis en voorzieningen beschikbaar is.

Migrantenouderen: vertrouwen enorm belangrijk

In het kader van haar studie Gezondheidswetenschappen sprak Hatice Akbaba met zeventien respondenten – huisartsen, POH's en Turkse ouderen – over hun zorgbehoeften. Akbaba: "Doorgaans hanteren we in Nederland de leeftijd van 65 jaar als grensleeftijd, maar door hun verminderde fysieke gezondheid horen mensen met een migratieachtergrond vaak al vanaf 55 jaar bij de groep ouderen."

Belangrijke bevindingen uit het onderzoek:

- Turkse ouderen zijn sterk gericht op genezing van klachten. Het omgaan met chronische aandoeningen is moeilijk.
- Er is sprake van een verhoogde symptoomperceptie. De ouderen zijn sneller ongerust over klachten.
- Veel Turkse ouderen hebben minder kennis over het lichaam dan hun Nederlandse leeftijdsgenoten.
- De taalbarrière wordt als afhankelijkheid ervaren (van hun kinderen of familie).
- De Turkse gemeenschap kent een sterke schaamtecultuur en grote sociale druk. Klachten over de mentale gezondheid en eenzaamheid zijn moeilijk bespreekbaar.
- Ouderen hebben liever mantelzorg van kinderen of familie, dan professionele thuiszorg.
- Alles draait om vertrouwen. Taal is daarbij niet doorslaggevend, wél het gevoel dat iemand begrijpt wat ze nodig hebben.

'We moeten een andere houding aannemen om deze ouderen te bereiken. Misschien is het een idee als vertrouwenspersonen uit de huisartspraktijk bij hen op de koffie gaan' - Huisarts

Werken aan vertrouwen

Migrantenouderen geven aan behoefte te hebben aan informatie over de mogelijkheden van de Nederlandse zorg. Voorlichting daarover komt het beste aan tijdens vertrouwde ontmoetingsmomenten. Vertrouwen groeit met behulp van:

- De inzet van sleutelfiguren (essentieel).
- Goede communicatie met kennis van culturele verwachtingen.
- Tonen van begrip en medeleven.
- Continuïteit in de praktijk (vaste huisarts, vaste praktijkondersteuner).
- Het gebruik van onafhankelijke tolken (minder zwaar leunen op de mantelzorger).

Cultuursensitieve zorg is afgestemd op de behoeften van ouderen met verschillende culturele achtergronden. Dat betekent dat het zorgaanbod aansluit op wat mensen aangeven nodig te hebben en dat er aandacht is voor een eigen kijk op gezondheid. (Pharos)

Webinar: veel herkenning

Ongeveer 70 zorgprofessionals, ouderen en beleidsmedewerkers schoven op 19 januari aan bij het door Samergo georganiseerde webinar over de zorg voor migrantenouderen. De resultaten van de onderzoeken werden breed herkend. Vooral de noodzaak om samen te werken met sleutelfiguren leverde veel instemming op.

Vragen

Daarnaast leefden er veel vragen, zoals: hoe motiveer je migrantenouderen om mee te doen met beweegprogramma's? "Ik heb alles al geprobeerd", verzuchtte een praktijkondersteuner. Een wijkverpleegkundige loopt aan tegen het na één of twee keer afzeggen van professionele thuiszorg: "Uit beleefdheid zeggen ze niet meteen nee." Waar vind ik informatie over waarden en normen van andere culturen?", vraagt weer een ander. "Ik heb alles zelf uit moeten vinden."

'Qua oplossingen denk ik vooral aan het ontwikkelen van vertrouwen in het zorgsysteem. Daarvoor is een loket nodig dat professionals ondersteunt met cultuurgebonden informatie.' - Wijkverpleegkundige

Opmerkingen en reacties

- "Turkse ouderen van die generatie zijn niet opgevoed met het idee dat bewegen goed en normaal is", reageerde een interculturele zorgconsulent van Turkse afkomst. Ook wees hij op het laaggeletterd zijn van veel migrantenouderen: "Dat betekent dat ze ook in hun eigen taal hun klachten niet goed kunnen verwoorden".
- Een apotheker met een migratieachtergrond pleit voor een andere houding. In Nederland, zegt zij, zijn we gewend aan een rationele benadering, gericht op de oplossing van een probleem. Deze groepen verwachten een sociale benadering. Een sociale benadering is gericht op samen eten, samen tijd doorbrengen en uitwisselen op een persoonlijk niveau. Als zo een basis is gelegd, kan de probleemoplossing aan bod komen.
- Een onderzoekster geeft aan dat zij dit vraagstuk 20 jaar terug ook al onderzocht, met dezelfde uitkomsten. Om te voorkomen dat dit over 20 jaar weer zo is, adviseert zij om nu de generatie van 30'ers en 40'ers (kinderen van migrantenouderen) te gaan voorlichten over de mogelijkheden van de Nederlandse gezondheidszorg.

Actieplan: meedenkers gezocht

Een werkgroep bestaande uit zorgprofessionals en andere betrokkenen maakt in de komende weken samen met Samergo een actieplan. Hoe zorgen we voor meer samenhang? Hoe ontsluiten we de beschikbare kennis? Hoe kunnen we het in de regio Rotterdam beter organiseren voor migrantenouderen? Wil je meedenken? We denken aan maximaal 3 bijeenkomsten. Stuur een e-mail naar **Monique Spierenburg**.